

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥षष्ठमः प्रश्नः॥

॥तैत्तिरीयसंहितायां षष्ठमकाण्डे षष्ठमः प्रश्नः॥

सुवर्गाय वा एतानि लोकाय हूयन्ते यद्वाक्षिणानि
 द्वाभ्यां गार्हपत्ये जुहोति द्विपाद्यजमानः प्रतिष्ठित्या आग्नीध्रे
 जुहोत्यन्तरिक्ष एवा क्रमते सदोऽभ्यैति सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति
 सौरीभ्यामृग्भ्यां गार्हपत्ये जुहोत्यमुमेवैनं लोकं समारोहयति
 नयवत्यर्चाग्नीध्रे जुहोति सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै दिवं गच्छ
 सुवः पतेति हिरण्यम् (१)

हुत्वोद्गृह्णाति सुवर्गमेवैनं लोकङ्गमयति रूपेण वो
 रूपमभ्यैमीत्याह रूपेण ह्यासां रूपमभ्यैति यद्विरण्येन
 तुथो वो विश्ववेदा वि भजत्वित्याह तुथो हं स्म वै विश्ववेदा
 देवानां दक्षिणा वि भजति तेनैवैना वि भजत्येतत्तं अग्ने राधः (२)

एति सोमंच्युतमित्याह सोमंच्युतं ह्यस्य राध एति तन्मित्रस्य
 पथा नयेत्याह शान्त्या ऋतस्य पथा प्रेतं चन्द्रदक्षिणा इत्याह सत्यं
 वा ऋतं सत्येनैवैनां ऋतेन वि भजति यज्ञस्य पथा सुविता
 नयन्तीरित्याह यज्ञस्य ह्येताः पथा यन्ति यदक्षिणा ब्राह्मणमद्य
 राध्यासम् (३)

ऋषिमार्षेयमित्याहैष वै ब्राह्मण ऋषिरार्षेयो यः
 शुश्रुवान्तस्मादेवमाह वि सुवः पश्य व्यन्तरिक्षमित्याह सुवर्गमेवैनं

लो॒कं ग॑मयति॒ यत॑स्व सद॒स्यैरि॒त्याह॑ मि॒त्र॒त्वाया॒स्मद्वा॑त्रा दे॒व॒त्रा
ग॑च्छ॒त॒ मधु॑मतीः प्र दा॒तार॑मा वि॒श॒तेत्या॑ह व॒यमि॑ह प्र॒दा॒तारः
स्मो॑ऽस्मान॒मुत्र॒ मधु॑मती॒रा वि॒श॒तेति॑ (४)

वावै॑तदा॒ह॒ हिर॑ण्यं ददाति॒ ज्योति॑र्वै हिर॑ण्यं ज्योति॑रेव
पु॒रस्ता॑द्ध॒त्ते सुव॑र्गस्य॒ लो॒कस्या॑नु॒ख्या॒त्या अ॒ग्नीधे॑ ददात्य॒ग्निमु॑खाने॒वर्तू॑न्
ब्र॒ह्मणे॑ ददाति॒ प्र॒सू॒त्यै हो॒त्रे द॑दात्या॒त्मा वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑
यद्धो॑ता॒त्मान॑मे॒व य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॑णाभिः॒ सम॑र्धयति॥ (५)

हिर॑ण्यं॒ राधो॑ राध्यास॒ममु॒त्र मधु॑मती॒रा वि॒श॒तेत्य॒ष्टात्रि॑ंशच्च॥ [१]

स॒मि॒ष्ट॒य॒जू॑षि जुहोति॒ य॒ज्ञस्य॑ स॒मि॒ष्ट्यै॒ यद्वै॒ य॒ज्ञस्य॑ कूरं
यद्वि॒लि॒ष्टं॒ यद॒त्येति॑ यन्ना॒त्येति॑ यद॑ति॒क॒रोति॑ यन्नापि॑ क॒रोति॑ तदे॒व
तैः प्री॑णाति॒ नव॑ जुहोति॒ नव॑ वै पु॒रु॒षे प्रा॒णाः पु॒रु॒षेण॑ य॒ज्ञः स॒मि॒तो
यावा॑ने॒व य॒ज्ञस्त॑म्प्रीणाति॒ षड॑ग्मि॒याणि॑ जुहोति॒ षड्वा॑ ऋ॒तव॑ ऋ॒तूने॒व
प्री॑णाति॒ त्री॒णि य॒जू॑षि (६)

त्रयं॑ इ॒मे लो॒का इ॒माने॒व लो॒का॒न्प्री॑णाति॒ यज्ञं॑ य॒ज्ञं ग॑च्छ
य॒ज्ञप॑तिं ग॒च्छे॒त्याह॑ य॒ज्ञप॑तिमे॒वेन॑ गमयति॒ स्वां योनिं॑ ग॒च्छे॒त्याह॑
स्वा॒मे॒वेन॑ योनिं॑ गमयत्येष॒ तै य॒ज्ञो य॑ज्ञपते स॒हसू॑क्तवाकः सु॒वीर॑
इत्या॑ह॒ यज॑मान ए॒व वी॒र्यं॑ दधाति॒ वासि॑ष्ठो ह॑ सात्य॒हव्यो
दे॒वभा॒गम्प॑प्रच्छ॒ यत्सृ॑ञ्ज॒यान्ब॒हुया॒जिनो॑ऽयी॒यजो॑ य॒ज्ञे (७)

य॒ज्ञम्प्र॑त्य॒तिष्ठि॑पा(३)य॒ज्ञप॒ता(३)वि॒ति स हो॑वाच

य॒ज्ञप॑ता॒विति॑ स॒त्याद्वै सृ॒ञ्जयाः॑ परा॑ बभूवुरिति॑ होवाच य॒ज्ञे
वाव य॒ज्ञः प्र॑ति॒ष्ठाप्य॑ आसीद्यज॑मानस्याप॑राभावायेति॑ देवा॑
गातु॑विदो गा॒तुं वि॒त्त्वा गा॒तुमि॒तेत्या॑ह य॒ज्ञ ए॒व य॒ज्ञं प्र॑ति॒ष्ठापय॑ति
यज॑मानस्याप॑राभावाय॥ (८)

यजूं॑षि य॒ज्ञ एक॑चत्वारि॑शच्च॥ [२]

अ॒व॒भृथ॒य॒जूं॑षि जुहोति॑ यदे॒वावा॑चीन॒मेक॑हायना॒देनः॑
क॒रोति॑ तदे॒व तैर॑व यज॑तेऽपो॑ऽवभृथमवै॑त्यप्सु वै वरु॑णः
सा॒क्षादे॒व वरु॑णमव॑ यज॑ते वर्त्मना॒ वा अ॒न्वित्य॑ य॒ज्ञं रक्षा॑ंसि
जिघा॑ंसन्ति॒ साम्ना॑ प्रस्तो॒तान्ववै॑ति॒ साम् वै र॑क्षो॒हा रक्ष॑सामप॑हत्यै
त्रि॒र्नि॒धन॑मुपैति॒ त्रय॑ इ॒मे लो॒का ए॒भ्य ए॒व लो॒केभ्यो॑ रक्षा॑ंसि (९)

अप॑ हन्ति॒ पुरु॑षःपुरुषो नि॒धन॑मुपैति॒ पुरु॑षःपुरुषो हि र॑क्षस्वी
रक्ष॑सामप॑हत्या उ॒रु र॑ हि राजा॒ वरु॑णश्च॒कारेत्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै श॒तं ते
राज॑न्मि॒षजः॑ स॒हस्र॑मित्या॑ह भेष॒जमे॒वास्मै॑ करोत्य॒भिष्ठि॑तो वरु॑णस्य
पाश॑ इत्या॑ह वरुणपा॒शमे॒वाभि॑ तिष्ठति ब॒र्हिर्भि॑ जुहोत्याहु॑तीनां
प्रति॑ष्ठित्या॒ अथो॑ अ॒ग्नि॒वत्ये॒व जुहो॑त्यप॑बर्हिषः प्रया॒जान् (१०)

य॒जति॑ प्र॒जा वै ब॒र्हिः प्र॒जा ए॒व वरु॑णपा॒शान्मु॑ञ्च॒त्याज्य॑भागौ
यज॑ति य॒ज्ञस्यै॒व चक्षु॑षी॒ नान्तरै॑ति॒ वरु॑णं यज॑ति वरुणपा॒शादे॒वैन॑म्मुञ्चति॑
यज॑ति सा॒क्षादे॒वैन॑ वरुणपा॒शान्मु॑ञ्चत्य॑प॑बर्हिषावनूया॒जौ य॑जति
प्र॒जा वै ब॒र्हिः प्र॒जा ए॒व वरु॑णपा॒शान्मु॑ञ्चति॒ चतु॑रः प्रया॒जान्

यंजति॒ द्वाव॑नूया॒जौ षट्॑त्सम्पद्यन्ते॒ षड्वा ऋ॒तवः॑ (११)

ऋ॒तुष्वे॒व प्रति॑ तिष्ठ॒त्यव॑भृथ निचङ्कु॑णेत्या॒ह यथो॑दितमे॒व
वरु॑णम॒व यज॑ते समु॒द्रे ते हृद॑यम॒प्स्वन्तरि॑त्या॒ह समु॒द्रे ह्यन्त॑र्वरु॒णः
सं त्वा॑ विश॒न्त्वोष॑धीरु॒ताप॒ इत्या॑हा॒द्विरे॒वैन॒मोष॑धीभिः स॒म्यञ्च॑
दधा॑ति दे॒वीरा॑प ए॒ष वो गर्भ॑ इत्या॒ह यथा॑य॒जुरे॒वैतत्प॑शवो॒ वै (१२)

सोमो॒ यद्वि॑न्दूनाम्भ॒क्षये॑त्पशु॒मान्स्या॑द्वरु॒णस्त्वे॑नं गृह्णी॒याद्य॑न्न
भ॒क्षये॑दप॒शुः स्या॒न्नैनं॑ वरु॒णो गृह्णी॑यादुप॒स्पृश्य॑मे॒व प॑शु॒मान्भव॑ति
नैनं॑ वरु॒णो गृह्णा॑ति प्रति॒युतो॑ वरु॒णस्य॑ पाश॒ इत्या॑ह
वरु॑णपाशादे॒व निर्मु॑च्यतेऽप्रतीक्ष॒मा यन्ति॑ वरु॒णस्यान्त॑र्हि॒त्या
एधो॑ऽस्येधिषीम॒हीत्या॑ह स॒मिधै॑वाग्निं न॒मस्य॑न्त॒ उपा॑यन्ति॒ तेजो॑ऽसि
तेजो॒ मयि॑ धे॒हीत्या॑ह तेज॑ ए॒वात्म॑न्धत्ते॥ (१३)

रक्षा॑सि प्रया॒जानृ॑तवो॒ वै न॑मस्यन्तो॒ द्वाद॑श च॥ [३]

स्फ्ये॒न वेदि॑मुद्धन्ति॒ रथा॑क्षेण॒ वि मि॑मीते॒ यूप॑मि॒नोति॑
त्रिवृ॑तमे॒व वज्र॑स॒म्भृत्य॑ भ्रातृ॒व्याय॑ प्र ह॒रति॑ स्तृ॒त्यै यद॑न्तर्वे॒दि
मि॒नुया॑द्दे॒वलोक॑म॒भि ज॑येद्यद्वि॒र्वेदि॑ म॒नुष्य॑लो॒कं वैद्य॑न्तस्य॒ संधौ॑
मि॒नोत्यु॑भयो॒र्लोकयो॑र॒भिजि॑त्या॒ उप॑रस॒मिता॑मि॒नुया॑त्पि॒तृलोक॑कांम॒र
र॒श॒नस॑मि॒ताम॑म॒नुष्य॑लो॒कका॑मस्य॒ च॒षाल॑स॒मिता॑मिन्द्रि॒यका॑मस्य॒
सर्वा॑न्त्स॒मान्प्र॑ति॒ष्ठाका॑मस्य॒ ये त्रयो॑ मध्य॒मास्ता॑न्त्स॒मान्प॑शु॒कांम॑स्यै॒ता
वै (१४)

अनुं पशव उपां तिष्ठन्ते पशुमानेव भवति व्यतिषजेदितरान्प्रजयैवै
 पशुभिर्व्यतिषजति यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति गर्तमितं
 तस्य मिनयादुत्तरार्ध्यं वर्षिष्ठमथ हसीयाऽसमेषा वै
 गर्तमिद्यस्यैवम्मिनोति ताजकप्र मीयते दक्षिणार्ध्यं वर्षिष्ठम्मिनयात्सुव
 हसीयाऽसमाक्रमणमेव तत्सेतुं यजमानः कुरुते सुवर्गस्य लोकस्य
 समष्ट्यै (१५)

यदेकस्मिन् यूपे द्वे रशने परिव्ययति तस्मादेको द्वे जाये
 विन्दते यन्नैकाऽ रशनां द्वयोर्यूपयोः परिव्ययति तस्मान्नैका
 द्वौ पती विन्दते यं कामयेत स्यस्य जायेतेत्युपान्ते तस्य
 व्यतिषजेत्स्यैवास्य जायते यं कामयेत पुमानस्य जायेतेत्यान्तं
 तस्य प्र वैष्टयेत्पुमानेवास्य (१६)

जायतेऽसुरा वै देवान्दक्षिणत उपानयन्तां देवा
 उपशयेनैवापानुदन्त तदुपशयस्योपशयत्वं यद्दक्षिणत उपशय
 उपशये भ्रातृव्यापनुत्यै सर्वे वा अन्ये यूपाः पशुमन्तोऽथोपशय
 एवापशुस्तस्य यजमानः पशुर्यत्र निर्दिशेदार्तिमाच्छेद्यजमानोऽसौ
 ते पशुरिति निर्दिशेद्यं द्विष्याद्यमेव (१७)

द्वेष्टि तमस्मै पशुं निर्दिशति यदि न द्विष्यादाखुस्ते
 पशुरिति ब्रूयान्न ग्राम्यान्पशून् हिनस्ति नारण्यान्प्रजापतिः प्रजा
 असृजत सौऽन्नाद्येन व्याध्यत स एतामेकादशिनीमपश्यत्तया

वै सोऽन्नाद्यमवारुन्ध यद्वश यूपा भवन्ति दशाक्षरा विराडन्नं
विराड्विराजैवान्नाद्यमव रुन्धे (१८)

य एकादशः स्तन एवास्यै स दुह एवैनां तेन वज्रो
वा एषा सम्मीयते यदेकादशिनी सेश्वरा पुरस्तात्प्रत्यश्च यज्ञः
सम्मर्दितोर्यत्प्राणीवतम्मिनोति यज्ञस्य प्रत्युत्तब्धै सयत्वाय॥ (१९)

वै समष्टौ पुमान्वास्य यमेव रुन्धे त्रिंशच्च॥ [४]

प्रजापतिः प्रजा असृजत स रिरिचानोऽमन्यत स
एतामेकादशिनीमपश्यत्तया वै स आयुरिन्द्रियं वीर्यमात्मन्नधत्त
प्रजा इव खलु वा एष सृजते यो यजते स एतर्हि रिरिचान इव
यदेषैकादशिनी भवत्यायुरेव तयैन्द्रियं वीर्यं यजमान आत्मन्धत्ते
प्रेवाऽऽग्नेयेन वापयति मिथुनः सारस्वत्या करोति रेतः (२०)

सौम्येन दधाति प्र जनयति पौष्णेन बार्हस्पत्यो भवति ब्रह्म
वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवास्मै प्रजाः प्र जनयति वैश्वदेवो भवति
वैश्वदेव्यो वै प्रजाः प्रजा एवास्मै प्र जनयतीन्द्रियमेवैन्द्रेणावरुन्धे
विशम्मारुतेनौजो बलमेन्द्राग्नेन प्रसवाय सावित्रो निर्वरुणत्वाय
वारुणो मध्यत ऐन्द्रमा लभते मध्यत एवेन्द्रियं यजमाने
दधाति (२१)

पुरस्तादैन्द्रस्य वैश्वदेवमालभते वैश्वदेवं वा अन्नमन्नमेव
पुरस्ताद्धत्ते तस्मात्पुरस्तादन्नमद्यत ऐन्द्रमालभ्य मारुतमा लभते

विद्वै मरुतो विशमेवास्मा अनु बध्नाति यदि कामयेत योऽवंगतः
सोऽप रुध्यतां योऽपरुद्धः सोऽव गच्छत्वित्यैन्द्रस्य लोके वारुणमा
लभेत वारुणस्य लोक ऐन्द्रम् (२२)

य एवावंगतः सोऽप रुध्यते योऽपरुद्धः सोऽव गच्छति यदि
कामयेत प्रजा मुह्येयुरिति पशून्यतिषजेत्प्रजा एव मोहयति
यदभिवाहतौऽपां वारुणमालभेत प्रजा वरुणो गृह्णीयादक्षिणत
उदञ्चमा लभतेऽपवाहतौऽपां प्रजानामवरुणग्राहाय॥ (२३)

रेतो यजमाने दधाति लोक ऐन्द्र९ सप्तत्रिंशच्च॥ [५]

इन्द्रः पत्निया मनुमयाजयत्तां पर्याग्निकृतामुदसृजत्तया
मनुरार्धोद्यत्पर्याग्निकृतम्पालीवतमुत्सृजति यामेव मनुरऋद्धि-
मार्धोत्तामेव यजमान ऋध्नोति यज्ञस्य वा अप्रतिष्ठिताद्यज्ञः परा
भवति यज्ञं पराभवन्तं यजमानोऽनु परा भवति यदाज्येन
पालीवत९ सङ्स्थापयति यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै यज्ञम्प्रतितिष्ठन्तं
यजमानोऽनु प्रति तिष्ठतीष्टं वपया (२४)

भवत्यनिष्टं वशयाथ पालीवतेन प्र चरति तीर्थ एव प्र चरत्यथो
एतर्ह्येवास्य यामस्त्वाष्ट्रो भवति त्वष्टा वै रेतसः सिक्तस्य रूपाणि
वि करोति तमेव वृषाणम्पालीष्वपि सृजति सोऽस्मै रूपाणि वि
करोति॥ (२५)

वपया षट्त्रिंशच्च॥ [६]

घ्नन्ति वा एतत्सोमं यदभिषुण्वन्ति यत्सौम्यो भवति
 यथा मृतायानुस्तरणीं घ्नन्ति तादृगेव तद्यदुत्तरार्धे वा मध्ये वा
 जुहुयाद्देवताभ्यः समदं दध्यादक्षिणार्धे जुहोत्येषा वै पितॄणां
 दिग्स्वायामेव दिशि पितृन्निरवदयत उद्गातृभ्यो हरन्ति सामदेवत्यो
 वै सौम्यो यदेव साम्रश्छम्बद्गुर्वन्ति तस्यैव स शान्तिरव (२६)

ईक्षन्ते पवित्रं वै सौम्य आत्मानमेव पवयन्ते य आत्मानं
 न परिपश्येदित्यासुः स्यादभिददिं कृत्वावेक्षेत तस्मिन् ह्यात्मानं
 परिपश्यत्यथो आत्मानमेव पवयते यो गुतमनाः स्यात्सोऽवेक्षेत
 यन्मे मनः परागतं यद्वा मे अपरागतम्। राज्ञा सोमेन तद्वयमस्मासु
 धारयामसीति मन एवात्मन्दाधार (२७)

न गुतमना भवत्यप वै तृतीयसवने यज्ञः क्रामतीजानादनीजानम्
 घृतस्य यजत्यग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं च
 दाधारोपांशु यजति मिथुनत्वाय ब्रह्मवादिनो वदन्ति मित्रो
 यज्ञस्य स्विष्टं युवते वरुणो दुरिष्टं क्व तरहि यज्ञः क्व यजमानो
 भवतीति यन्मैत्रावरुणीं वशामालभते मित्रेणैव (२८)

यज्ञस्य स्विष्टं शमयति वरुणेन दुरिष्टं नार्तिमार्च्छति
 यजमानो यथा वै लाङ्गलेनोर्वरां प्रभिन्दन्त्येवमृक्सामे यज्ञम्प्र भिन्तो
 यन्मैत्रावरुणीं वशामालभते यज्ञायैव प्रभिन्नाय मृत्यमन्ववास्यति
 शान्त्यै यातयामानि वा एतस्य छन्दांसि य ईजानश्छन्दसामेष

रसो यद्वशा यन्मैत्रावरुणीं वशामालभते छन्दांस्येव पुनरा
प्रीणात्ययातयामत्वायाथो छन्दःस्वेव रसं दधाति॥ (२९)

अवं दाधार मित्रेणैव प्रीणाति षट्॥ [७]

देवा वा इन्द्रियं वीर्यं १ व्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत
तदतिग्राह्या अभवन्तदतिग्राह्याणामतिग्राह्यत्वं यदतिग्राह्या
गृह्यन्त इन्द्रियमेव तद्वीर्यं यजमान आत्मन्धत्ते तेज
आग्नेयेनैन्द्रियमैन्द्रेण ब्रह्मवर्चसः सौर्येणोपस्तम्भनं वा एतद्यज्ञस्य
यदतिग्राह्याश्चक्रे पृष्ठानि यत्पृष्ठे न गृहीयात्प्राञ्च यज्ञं पृष्ठानि सः
शृणीयुर्यदुक्थ्ये (३०)

गृहीयात्प्रत्यञ्च यज्ञमतिग्राह्याः सः शृणीयुर्विश्वजिति सर्वपृष्ठे
ग्रहीतव्या यज्ञस्य सवीर्यत्वाय प्रजापतिर्देवेभ्यो यज्ञान्व्यादिश्वस
प्रियास्तनूरप न्यधत्त तदतिग्राह्या अभवन्वितनुस्तस्य यज्ञ
इत्याहुर्यस्यातिग्राह्या न गृह्यन्त इत्यप्यग्निष्टोमे ग्रहीतव्या यज्ञस्य
सतनुत्वाय देवता वै सर्वाः सदृशीरासन्ता न व्यावृतमगच्छन्ते
देवाः (३१)

एत एतान्ग्रहानपश्यन्तानगृह्णताग्नेयमग्निरैन्द्रमिन्द्रः सौर्यः
सूर्यस्ततो वै तैऽन्याभिर्देवताभिर्व्यावृतमगच्छन् यस्यैवं विदुष
एते ग्रहा गृह्यन्ते व्यावृतमेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छतीमे
लोका ज्योतिष्मन्तः समावद्दीर्याः कार्या इत्याहुराग्नेयेनास्मिल्लोके

ज्योतिर्धत्त ऐन्द्रेणान्तरिक्ष इन्द्रवायू हि सयुजौ सौर्येणामुष्मिल्लोके (३२)

ज्योतिर्धत्ते ज्योतिष्मन्तोऽस्मा इमे लोका भवन्ति
सुमावद्दीर्यानेनान्कुरुत एतान् वै ग्रहान्बम्बाविश्ववयसाववित्ताम्
ताभ्यामिमे लोकाः पराश्चश्चार्वाश्चश्च प्राभुर्यस्यैवं विदुष एते ग्रहा
गृह्यन्ते प्रास्मा इमे लोकाः पराश्चश्चार्वाश्चश्च भान्ति॥ (३३)

उक्थ्य देवा अमुष्मिल्लोक एकान्नचत्वारिंशच्च॥ [८]

देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा अदाभ्ये
छन्दांसि सवनानि समस्थापयन्ततो देवा अभवन्परासुरा यस्यैवं
विदुषोऽदाभ्यो गृह्यते भवत्यात्मना परास्य भ्रातृव्यो भवति यद्वै देवा
असुरानदाभ्येनादभ्रुवन्तददाभ्यस्यादाभ्यत्वं य एवं वेद दभ्रोत्येव
भ्रातृव्यं नैनम्भ्रातृव्यो दभ्रोति (३४)

एषा वै प्रजापतेरतिमोक्षिणी नाम तनूर्यददाभ्य उपनद्धस्य
गृह्णात्यतिमुक्त्या अति पाप्मानम्भ्रातृव्यम्मुच्यते य एवं वेद घ्नन्ति
वा एतत्सोमं यदभिषुण्वन्ति सोमे हन्यमाने यज्ञो हन्यते यज्ञे
यजमानो ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्यज्ञे यजमानः कुरुते येन
जीवन्त्सुवर्गं लोकमेतीति जीवग्रहो वा एष यददाभ्योऽनभिषुतस्य
गृह्णाति जीवन्तमेवैनं सुवर्गं लोकं गमयति वि वा एतद्यज्ञं
छिन्दन्ति यददाभ्ये सःस्थापयन्त्यं शूनपि सृजति यज्ञस्य
सन्तत्यै॥ (३५)

दभ्रोत्यनभिषुतस्य गृह्णात्येकान्नविंशतिश्च॥ [९]

दे॒वा वै प्र॒बाहु॒ग्रहा॑न॒गृह्णा॑त॒ स ए॒तं प्र॒जाप॑तिर॒ऽशु॑म॒पश्य॑त्तम॒गृह्णी॑त॒
तेन॒ वै स आ॑र्ध्रो॒द्यस्यै॑वं वि॒दुषो॑ऽऽशु॒गृह्य॑तं ऋ॒ध्नोत्ये॑व
स॒कृद॑भिषु॒तस्य॑ गृह्णाति स॒कृद्धि॑ स तेना॒र्ध्रोन्मन॑सा गृह्णाति
मन॑ इव॒ हि प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्या॒ औदु॑म्बरेण गृह्णात्यू॒र्वा
उ॒दुम्ब॑र॒ ऊर्ज॑मे॒वाव॑ रुन्धे चतुः॒स्रक्ति॑ भवति दि॒क्षु (३६)

ए॒व प्र॒ति तिष्ठ॑ति॒ यो वा अ॒ऽशो॒राय॑त॒नं वेदा॑य॒त॒नवान्भ॑वति
वाम॑दे॒व्यमि॑ति॒ साम॒ तद्वा अ॑स्या॒य॒त॒न॒म्मन॑सा॒ गाय॑मानो
गृह्णा॒त्या॒य॒त॒नवाने॑व भ॒वति॒ यद॑ध्व॒र्युर॒ऽशुं गृह्ण॑न्नार्धये॒दुभा॑भ्यां
न॒र्ध्यै॒ताध्व॑र्यवे च॒ यज॑मानाय च॒ यद॑र्धये॒दुभा॑भ्यामृ॒ध्ये॒तान॑वानं
गृह्णा॒ति सै॒वास्य॑र्द्धि॒र॒हिर॑ण्यम॒भि व्य॑नित्य॒मृतं॒ वै हि॑र॒ण्यमा॑युः
प्रा॒ण आ॑यु॒षै॒वामृ॑तम॒भि धि॑नोति श॒तमा॑न॒म्भव॑ति श॒तायुः॒ पुरु॑षः
श॒तेन्द्रि॑य॒ आयु॑ष्ये॒वेन्द्रि॑ये प्र॒ति तिष्ठ॑ति॥ (३७)

दि॒क्ष्वनिति॑ वि॒ऽश॒तिश्च॑॥

[१०]

प्र॒जाप॑तिर्दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञान्व्यादि॑श॒त्स रि॑रि॒चानो॑ऽमन्य॒त॒
स य॒ज्ञाना॑ऽषोड॒शधेन्द्रि॑यं वी॒र्य॑मा॒त्मान॑म॒भि सम॑क्खि॒दत्
तथ्यो॑ड॒श्य॑भवन्न॒ वै षो॑ड॒शी नाम॑ य॒ज्ञोऽस्ति॑ यद्वा॒व षो॑ड॒शऽ
स्तो॒त्रऽषो॑ड॒शऽश॒स्त्रं तेन॑ षोड॒शी तथ्यो॑ड॒शिनः॑ षोड॒शित्वं॑
यथ्यो॑ड॒शी गृह्य॑तं इन्द्रि॒यमे॒व तद्वी॒र्यं॑ यज॑मान आ॒त्मन्ध॑त्ते दे॒वेभ्यो॑
वै सु॒वर्गो॑ लो॒कः (३८)

न प्राभ॑वत्त ए॒तः षोड॑शि॒नम॑पश्यन्तम॑गृह्णी॒त ततो॑ वै तेभ्यः॑
 सुव॑र्गो लो॒कः प्राभ॑वद्यथोड॑शी गृह्यते॑ सुव॑र्गस्य॒ लोक॑स्याभिजि॑त्या
 इन्द्रो॑ वै दे॒वाना॑मानुजा॒वर आ॑सी॒त्स प्र॒जाप॑तिमुपा॒धाव॑त्तस्मा॑ ए॒तः
 षोड॑शि॒नं प्राय॑च्छ॒त्तम॑गृह्णी॒त ततो॑ वै सोऽग्रं॑ दे॒वता॑नां॒ पर्ये॑द्यस्यै॒वं
 विदुषः॑ षोड॑शी गृह्यते॑ (३९)

अग्र॑मे॒व संमा॑नानां॒ पर्ये॑ति प्रातःस॒वने॑ गृह्णा॒ति वज्रो॑ वै
 षोड॑शी वज्रः॑ प्रातःस॒वने॑ स्वादे॒वेन॑ योने॒र्निगृ॑ह्णाति॒ सव॑नेस॒वने॒
 ऽभि गृ॑ह्णाति॒ सव॑ना॒त्सव॑नादे॒वेन॑ प्र॒ ज॑नयति॒ तृती॑यस॒वने
 प॒शुकाम॑स्य गृह्णी॒याद्वज्रो॑ वै षोड॑शी प॒शव॑स्तृती॒यस॒वने॑ वज्र॑णै॒वास्मै॑
 तृती॒यस॒वनात्प॑शून॒व रु॒न्धे नो॒क्थ्ये॑ गृह्णी॒यात्प्र॒जा वै प॒शव॑ उ॒क्थानि॑
 यदु॒क्थ्ये॑ (४०)

गृह्णी॒यात्प्र॒जां प॒शून॑स्य॒ निर्दे॑हेदतिरा॒त्रे प॒शुकाम॑स्य गृह्णी॒याद्वज्रो॑
 वै षोड॑शी वज्र॑णै॒वास्मै॑ प॒शून॑व॒रुध्य॑ रात्रि॒योपरि॑ष्ठाच्छ॒मय॑त्य॒प्यग्नि॑ष्टोमे
 रा॒ज॒न्यस्य॑ गृह्णी॒याद्वा॒वृत्का॑मो हि रा॒ज॒न्यो यज॑ते सा॒ह ए॒वास्मै॑
 वज्रं॑ गृह्णाति॒ स ए॑नं॒ वज्रो॑ भू॒त्या इ॒न्द्रे नि॒र्वा द॑हत्येकवि॒ंशः
 स्तो॒त्रं भ॑वति॒ प्रति॑ष्ठित्यै॒ हरि॑वच्छस्य॒त इन्द्र॑स्य प्रि॒यं धाम॑ (४१)

उपा॑प्रोति॒ कनी॑या॒सि वै दे॒वेषु॑ छ॒न्दाः स्या॑स॒ञ्ज्याया॑स्यसुरे॒षु
 ते दे॒वाः कनी॑यसा॒ छन्द॑सा॒ ज्याय॑श्छ॒न्दोऽभि॑ व्य॒शः स॒न्ततो॑ वै
 तेऽसुरा॑णां लो॒कम॑वृ॒ञ्जत॑ यत्कनी॑यसा॒ छन्द॑सा॒ ज्याय॑श्छ॒न्दोऽभि॑
 वि॒शः स॑ति॒ भ्रातृ॑व्यस्यै॒व तल्लो॑कं वृ॒द्धे षड॑क्षरा॒ण्यति॑ रेचयन्ति॒ षड्वा

ऋतवँ ऋतूनेव प्रीणाति चत्वारि पूर्वाण्यवँ कल्पयन्ति (४२)

चतुष्पद एव पशूनवँ रुन्धे द्वे उत्तरे द्विपद एवावँ रुन्धे-
ऽनुष्टुभमभि सम्पादयन्ति वाग्वा अनुष्टुप्तस्मात्प्राणानां वागुत्तमा
समयाविषिते सूर्ये षोडशिनः स्तोत्रमुपाकरोत्येतस्मिन्वै लोक
इन्द्रो वृत्रमहन्त्साक्षादेव वज्रमभ्रातृव्याय प्र हरत्यरुणपिशंगोऽश्वो
दक्षिणैतद्वै वज्रस्य रूपं समृद्धौ (४३)

लोको विदुषः षोडशी गृह्यते यदुक्थ्यै धामं कल्पयन्ति सप्तचत्वारिंशच्च॥ [११]

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>